

Kontrolní závěr z kontrolní akce

19/22

Peněžní prostředky státu určené na demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2019 pod číslem 19/22. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Hana Hykšová.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda jsou peněžní prostředky z kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo pro místní rozvoj určené na demolice v sociálně vyloučených lokalitách poskytovány a používány účelně a hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále také „MMR“);

vybraní příjemci podpory: město Bohumín; město Čáslav; město Duchcov; město Kralupy nad Vltavou; město Lázně Bělohrad; město Litvínov; město Lom; město Ralsko; město Rotava; město Žacléř; obec Drahelčice; obec Liblice; obec Lípa; obec Nivnice; obec Pysk; obec Zbraslav; statutární město Havířov; statutární město Chomutov; statutární město Karviná; statutární město Přerov.

Kontrolováno bylo období od roku 2016 do roku 2019, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla u kontrolovaných osob prováděna od září 2019 do června 2020.

Kolegium NKÚ na svém XI. jednání, které se konalo dne 20. července 2020,

schválilo usnesením č. 9/XI/2020

kontrolní závěr v tomto znění:

Demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách

300 mil. Kč

Schválená alokace
podprogramu na roky
2016–2018

114 mil. Kč

Čerpání alokace v období
2016–2018 (38 % alokace)

94

Počet podpořených projektů
z výzev v období 2016–2018

46 mil. Kč

Z výzev v období 2016–2018
zkontrolováno NKÚ
u jednotlivých příjemců

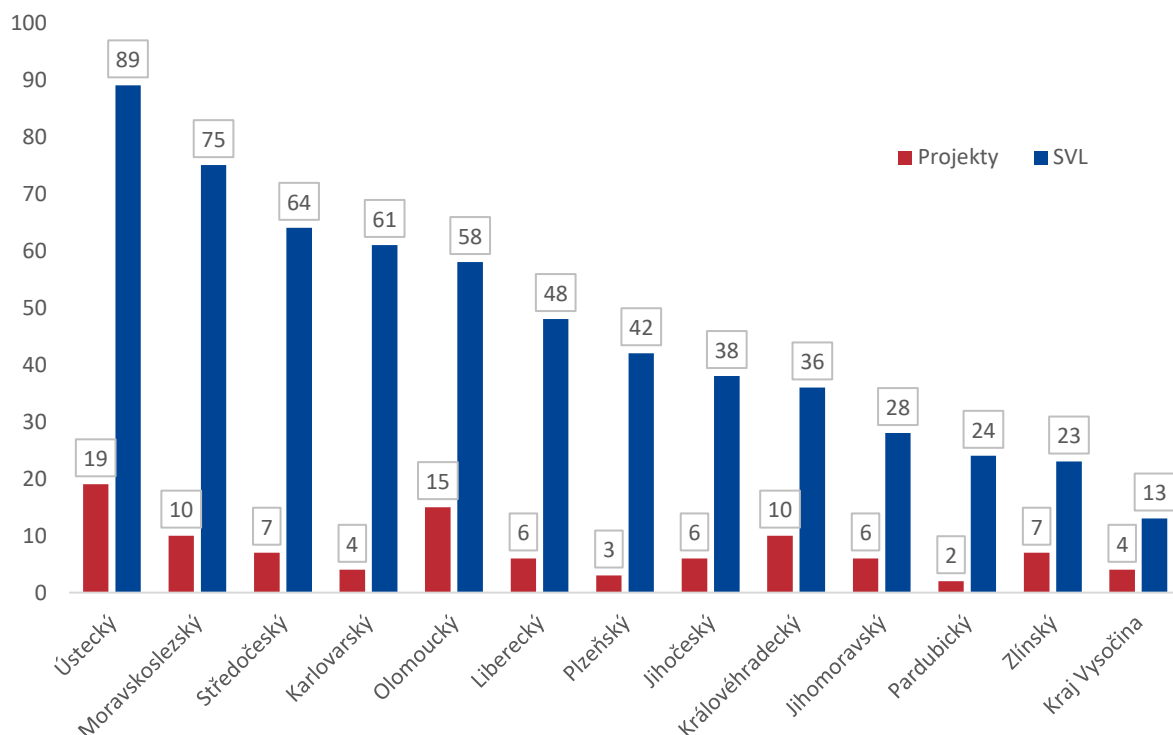
8,97 mil. Kč

Vyčíslení finančních nedostatků
u zkontrolovaných projektů
(19 % z kontrolovaného objemu)

23

Počet zkontrolovaných projektů

Přehled počtu realizovaných projektů a sociálně vyloučených lokalit v krajích

Zdroj: MMR; Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, MPSV 2015.

Pozn.: Projekty proplacené v období 2016 až 6. 11. 2019, z toho 5 projektů bylo proplaceno z alokace roku 2019.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu zaměřenou na poskytování a čerpání peněžních prostředků z kapitoly státního rozpočtu *Ministerstvo pro místní rozvoj* určených na realizaci podprogramu 117D081 – *Demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách* (dále také „podprogram“), jenž byl součástí programu 11708 – *Podpora revitalizace území*. NKÚ prověřil na vybraném vzorku, zda finanční prostředky byly vynaloženy účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

NKÚ prověřil u MMR přípravu podprogramu a jeho řízení v letech 2015 až 2019. U příjemců dotace ověřil 23 projektů (viz příloha č. 1), které MMR podpořilo ze státního rozpočtu částkou v objemu přesahujícím 46 mil. Kč.

Cílem podprogramu bylo podpořit demolice budov v obcích se sociálně vyloučenou lokalitou (dále také „SVL“), resp. v obcích, u kterých je riziko jejího vzniku, a připravit území pro další rozvoj obcí a tím zamezit vzniku oblastí se sociální segregací.

Na základě výsledků kontroly NKÚ konstatuje, že účelnost podprogramu ve vztahu k problematice SVL byla výrazně oslabena již při nastavení jeho cílů. Dalšími úpravami dokumentace podprogramu během jeho realizace MMR vazbu na SVL dále snížilo. MMR nesledovalo dopad poskytnutých prostředků a vliv realizace projektů na problematiku SVL a nenastavilo žádné nástroje, jejichž pomocí by bylo možné vyhodnotit vliv podprogramu a realizovaných projektů na existenci SVL či omezení rizika jejich vzniku. Likvidace jednotlivých objektů primárně řešila revitalizaci daného území bez zřetelného a prokazatelného efektu na existující SVL, či na území s rizikem vzniku takové lokality.

Oslabení vazby podprogramu na řešení problematiky SVL ve schválené programové dokumentaci umožnilo MMR poskytnout podporu 37 projektům realizovaným v katastrech obcí, kde se nevyskytovala žádná SVL.

MMR nenastavilo žádnou koordinaci podprogramu s jinými dotačními nástroji, přestože ji podprogram předpokládal. Dle zjištění NKÚ nejen v této kontrole¹ je přítom meziresortní spolupráce a koordinace intervencí v oblasti problematiky SVL zcela nezbytná. Realizace podprogramu zaměřeného úzce pouze na demolici objektů má jen limitovanou možnost řešit problematiku SVL a riziko jejich vzniku.

U MMR zjistil NKÚ následující nedostatky v procesu administrace podprogramu:

- v osmi případech MMR poskytlo podporu na demolici objektů, které nesplňovaly vymezený předmět podpory, pochybení se týká částky až do výše 12 742 727 Kč;
- třem projektům poskytlo MMR podporu ve výši 3 202 566 Kč v rozporu se zásadami² pro daný rok;
- ve třech případech MMR určilo chybně výši podpory a poskytlo o 51 689 Kč vyšší podporu;

¹ Kontrolní akce č. 17/02 – *Podpora sociálního bydlení jako součást politiky sociálního začleňování* (kontrolní závěr byl zveřejněn v části 3/2018 *Věstníku NKÚ*).

² MMR stanovilo podmínky v zásadách podprogramu pro poskytování dotací, které vyhlásilo spolu s výzvou na daný rok. Poskytnutí podpory nebylo v souladu se zásadami podprogramu pro poskytování dotací v roce 2017 č. j.: MMR 39046/2016-52.

- **MMR v rozhodnutích o poskytnutí dotace vydaných v letech 2016 a 2017 stanovilo příjemcům pouze pětiletý závazek zákazu převodu dotčených pozemků na jinou osobu, přestože platné podmínky podprogramu stanovily, že závazek má být desetiletý.**

U příjemců provedl NKÚ kontrolu 23 projektů, na které MMR poskytlo dotaci převyšující 46 mil. Kč. U dvou příjemců byly zjištěny významné nedostatky při zadávání veřejných zakázek³. Tato pochybení týkající se částky téměř 9 mil. Kč (tj. cca 19 % kontrolovaného objemu) oznámil NKÚ jako podezření na porušení rozpočtové kázně.

Celkové hodnocení vyplývá z následujících zjištěných nedostatků:

1. Nastavení podprogramu a sledování jeho cílů

Vazbu podprogramu na řešení problematiky SVL již při přípravě programové dokumentace MMR zcela upozadilo. Ačkoliv MMR vznik nového národního dotačního titulu odůvodnilo potřebou komplexního řešení problematiky SVL a problémů s ní spojených a vymezilo pro něj základní předpoklady (teze), již v průběhu přípravy podprogramu je opustilo a původní záměr upravilo. V důsledku toho schválená dokumentace podprogramu např. nestanovila podmínku, že předmět dotace se musí nacházet přímo v SVL, nebo s ní alespoň souviset; nepožadovala předložení situační analýzy, kterou by žadatel doložil, že existence nevyhovující nemovitosti má negativní sociální a ekonomické dopady na lokalitu; dále nepožadovala, aby po skončení realizace projektu příjemci vyhodnotili, jak realizace projektu přispěla k řešení problematiky SVL v jejich územích. MMR provádělo úpravy dokumentace podprogramu, které vedly k dalšímu zmírnění původně stanovených podmínek a rozvolnění vazby podprogramu na existující SVL. MMR poskytlo v období 2016–2018 podporu celkem 94 projektům, z toho 37 projektů se uskutečnilo v katastru obcí, kde se nevyskytovala žádná SVL (viz příloha č. 2).

MMR vliv podprogramu na řešení problematiky SVL vůbec nesledovalo. MMR nenastavilo žádné nástroje pro sledování vlivu realizace projektů na řešení problematiky SVL. MMR stanovilo pouze kvantitativní parametry, které neumožňují hodnocení dopadu.

2. Alokace podprogramu a její čerpání

Odhad alokace neodpovídal skutečné potřebě. Roční alokaci podprogramu ve výši 100 mil. Kč navrhlo MMR ještě před zpracováním jeho kompletní dokumentace a především dříve, než provedlo analýzu absorpční kapacity. Analýza, kterou MMR provedlo následně, byla zpracována v krátkém časovém úseku a pouze v základní rovině zkoumání zájmu. Závěry této analýzy, podle které měl být zájem obcí dostatečný, se nepotvrdily. Skutečné využití alokace v letech 2016–2018 potvrzuje nedostatky ve stanovení finanční potřebnosti podprogramu, neboť čerpání dosáhlo v průměru pouze 38 % vyčleněné alokace, a větší část alokace tak zůstala nevyužitá.

Nízké čerpání a malý zájem žadatelů o podporu. Jedním z důvodů nízkého čerpání byla i skutečnost, že předpokládané ceny demolic ve schválených projektech byly výrazně nadhodnoceny. Skutečná finanční potřeba na demolice vzešlá z provedených zadávacích řízení byla o cca 60 % nižší než objem požadované dotace stanovený na základě projektovaných cen. Nízké čerpání bylo také zapříčiněno malým zájmem žadatelů o podporu. Kromě toho zjistil

³ Příjemci porušili podmínky stanovené v rozhodnutí o poskytnutí dotace.

NKÚ, že MMR některé projekty vyřadilo z procesu hodnocení, přestože jejich nedostatky byly odstranitelné.

MMR na nedostatečné čerpání nereagovalo a zachovalo alokaci podprogramu ve výši 100 mil. Kč ročně rovněž i pro období 2019–2021. Výše podpory v žádostech podaných na základě výzev v letech 2019 a 2020 dokazuje, že využití prostředků podprogramu výrazně neroste a je reálný předpoklad čerpání roční alokace ve výši cca 50 %⁴.

3. Nedostatky v procesu administrace podprogramu

Nedostatečné vymezení předmětu podpory. MMR jako předmět podpory stanovilo objekty, které sloužily pro bydlení, k rekreaci nebo jako ubytovací zařízení. Jinou možnost využití objektů podmínky podprogramu nepřipouštěly⁵. V některých případech na dotčených pozemcích probíhala demolice více objektů, přičemž někdy pouze jeden z nich splňoval stanovenou podmínku oprávněného předmětu podpory. MMR u některých projektů demolici těchto jiných objektů důsledně vyjímalo z uznatelných nákladů projektů, u jiných ale nikoli. NKÚ zjistil, že MMR poskytlo prostředky ve výši 12 742 727 Kč na realizaci osmi projektů, jejichž součástí byla i demolice objektů, které nesplňovaly vymezení oprávněného předmětu podpory.

Nedodržení zásad podprogramu. MMR se také v roce 2017 rozhodlo podpořit tři projekty v hodnotě 3 202 566 Kč, které byly v rozporu s vyhlášenými zásadami pro dané období. O podpoře těchto projektů rozhodlo MMR na základě doporučení hodnotící komise, která je doporučila k realizaci, přestože projekty nebyly v souladu s nastavenými podmínkami.

Postup MMR byl v rozporu s právními předpisy. Při nastavení systému finančních kontrol MMR zcela pominulo kontrolu zadávacích řízení. Kontrolu zadávacích řízení MMR neprovádělo ani při administrativních kontrolách, ani při kontrolách na místě. MMR nezavedlo jiné způsoby pro zajištění hospodárnosti (např. limity výdajů nebo maximální jednotkové ceny), takže kontrola provedených zadávacích řízení byla jediným mechanismem pro ověření hospodárnosti poskytnuté podpory.

MMR neprovedlo kroky vedoucí k nápravě pochybení při zadávacím řízení u jednoho projektu ani na základě externích podnětů. NKÚ kontrolou dotčeného projektu potvrdil, že k indikovanému pochybení skutečně došlo.

Nastavený kontrolní systém MMR selhal nejenom v případě systémových chyb v určení oprávněnosti předmětu podpory a zajištění postupu v souladu s vyhlášenými podmínkami, ale ve třech případech neodhalil ani chybná stanovení výše dotace, a MMR v důsledku toho poskytlo příjemcům o 51 689 Kč vyšší podporu.

4. Kontrola vzorku projektů u příjemců dotace

NKÚ zkontroloval 23 projektů, na které MMR poskytlo dotaci převyšující 46 mil. Kč, tedy cca 32 % z peněžních prostředků, které byly proplaceny. NKÚ zjistil nedostatky, které se týkaly

⁴ Pro výzvu na rok 2019 objem podaných žádostí činil 99 461 048 Kč a v právních aktech je zazávkováno cca 54,38 mil. Kč. Objem podaných žádostí na základě výzvy pro rok 2020 činí 77 692 645 Kč a je tak nejnižší v historii vůbec. Výše disponibilního čerpání bude snížena v závislosti na uskutečněných zadávacích řízeních.

⁵ Pro výzvu roku 2019 MMR ve vymezení uznatelných nákladů upřesnilo, že lze dotaci čerpat i na neodělitelné části objektu.

porušení právních předpisů a podmínek, které MMR stanovilo pro čerpání dotace jako závazné. Porušení účelu, ke kterému byly peněžní prostředky příjemcům rozhodnutím o poskytnutí dotace poskytnuty, kontrolou zjištěno nebylo.

Ve dvou případech byla kontrolou zjištěna pochybení v procesu zadávání veřejných zakázek. Šlo o případy, kdy příjemci nezadali veřejné zakázky formou otevřeného řízení, jak ukládaly podmínky dotace. Tato pochybení se týkala částky téměř 9 mil. Kč, tedy cca 19 % z celého kontrolovaného objemu, a NKÚ oba případy oznámil jako podezření na porušení rozpočtové kázně správcům daně.

V dalších 10 případech šlo o méně významná porušení právních předpisů, která neměla finanční dopad.

II. Informace o kontrolované oblasti

Program Podpora revitalizace území

Program 11708 – *Podpora revitalizace území* schválilo Ministerstvo financí dne 12. 2. 2016. Program 11708 byl připraven na období let 2016–2018 a obsahoval jediný podprogram – 117D081 – *Demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách*.

Cílem programu 11708 bylo: „... připravit území tak, aby bylo možné je znovu plnohodnotně využít pro další rozvoj obce, který může být spojován i s výstavbou objektu sloužícího jinému účelu než sociálnímu bydlení.“

Cíl podprogramu byl vymezen následovně: „Podprogram je zaměřen na podporu demolice budov v obcích se sociálně vyloučenou lokalitou. Demolice musí být následována celkovou revitalizací prostor, včetně možné výstavby objektu, který bude sloužit jinému účelu než sociálnímu bydlení (školské zařízení, komunitní centrum, sportovní zařízení atd.)“.

Příjemcem dotace mohla být obec, na jejímž katastrálním území se nachází SVL.

V části f) textu programu 11708 bylo uvedeno, že program vznikl jako reakce na nutnost řešit výrazné zvyšování počtu SVL, zejména v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji. V tomto ohledu program 11708 odkazoval na podklady dodané Ministerstvem práce a sociálních věcí, podle kterých v době přípravy programu mělo existovat v 297 obcích 606 SVL.

Program 11708 měl navazovat na další opatření, např. na opatření v rámci *Integrovaného regionálního operačního programu*, jež byla zaměřena na rozvoj sociálního bydlení, přičemž část výdajů mohla být použita i na demolice stávajících budov.

Aktualizace programu Podpora revitalizace území

MMR předložilo dne 8. 11. 2018 ke schválení změnu programu 11708 a Ministerstvo financí tuto změnu schválilo dne 12. 11. 2018. Aktualizované znění programu 11708 především doplnilo další dva podprogramy⁶. Nové podprogramy byly přístupné všem obcím a krajům bez ohledu na existenci SVL v daném území. Tyto podprogramy nebyly předmětem kontroly NKÚ.

⁶ 117D082 – *Podpora regenerace brownfieldů pro nepodnikatelské využití* a 117D083 – *Tvorba studií a analýz možností využití vybraných brownfieldů*.

Dále došlo k prodloužení realizace programu 11708 do konce roku 2023 s datem předložení závěrečného vyhodnocení do konce roku 2025.

Současně s rozšířením věcného záměru programu došlo k úpravě cíle, který byl doplněn o cíl „*připravit území, na němž se nachází objekty či plochy nevyužívané a zanedbané, které lze definovat jako brownfield tak, aby je bylo možné znovu plnohodnotně využít v dalším rozvoji obce, zamezit tak vzniku oblastí se sociální segregací a vytvořit podmínky pro stabilizaci území a zároveň do území přinést nové a potřebné funkce.*“

Cíl podprogramu byl upraven následovně: „*Podprogram je zaměřen na podporu demolice budov v obcích s rizikem vzniku sociálně vyloučené lokality. Demolice objektu bude následována celkovou revitalizací prostoru, včetně možné výstavby objektu, který bude sloužit jinému účelu než sociálnímu bydlení. Cílem programu je připravit území tak, aby jej bylo možné znovu plnohodnotně využít v dalším rozvoji obce a zamezit tak vzniku oblastí se sociální segregací.*“

Příjemcem dotace mohla být obec nebo kraj⁷.

Aktualizované znění programu 11708 odkazovalo na *Program hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje* (dále také „program RE:START“). Program RE:START byl založen na vstupní analýze z roku 2016 a jeho základem byl dokument *Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje*, jež schválila vláda ČR usnesením ze dne 9. ledna 2017 č. 3, a navazující souhrnné akční plány.

Zajištění realizace podprogramu

Podprogram byl realizován prostřednictvím ročních výzev. MMR k datu kontroly NKÚ vyhlásilo výzvy na roky 2016, 2017, 2018, 2019 a 2020. Dokumentace každé z výzev obsahovala mj. *zásady podprogramu pro poskytování dotací* (dále také „zásady“), kde byly obsaženy podmínky pro poskytnutí dotace a odkaz na ně je i součástí rozhodnutí o poskytnutí dotace

K datu 25. 2. 2020 (ukončení kontroly NKÚ) MMR vyplatilo z podprogramu dotace v objemu 143 740 481 Kč na realizaci 111 projektů z let 2016–2019. V projektech z výzvy na rok 2020 nedošlo do doby ukončení kontroly k čerpání.

III. Rozsah kontroly

Kontrolní akcí č. 19/22 bylo prověřeno, zda jsou peněžní prostředky z kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo pro místní rozvoj určené na demolice v sociálně vyloučených lokalitách poskytovány a používány účelně a hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Při kontrole účelnosti NKÚ posuzoval, jak vynaložené prostředky přispěly k dosahování stanovených cílů a dalších parametrů určených poskytovatelem podpory. Kritériem pro posouzení hospodárnosti bylo především dodržení podmínek pro výběr dodavatelů.

Kontrolováno bylo období od roku 2016 do roku 2019, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

⁷ Součástí dokumentace programu byly i zásady podprogramu pro poskytování dotací, které obsahovaly užší vymezení účastníka podprogramu.

Nejvyšší kontrolní úřad prověřil:

- Plnění povinností MMR jakožto správce podprogramu 117D081 – *Demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách*, zejména přípravu podprogramu, výběr a schvalování projektů, proplácení dotací a jejich kontroly.
- 23 projektů, na jejichž realizaci poskytlo MMR dotaci celkem 46 641 005 Kč. Přehled kontrolovaných projektů obsahuje příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru. Kontrolovaný objem prostředků představoval cca 32 % z celkového objemu dotace, kterou MMR do 25. 2. 2020 vyplatilo⁸.

Vzorek kontrolovaných projektů vybral NKÚ s ohledem na fázi realizace projektu, nalezená rizika, objem poskytnuté dotace a místo realizace projektu. Kontrola se u projektů zaměřila na účelné a hospodárné použití dotace a soulad s právními předpisy a dalšími podmínkami stanovenými v rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Poznámka: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobnosti ke zjištěným skutečnostem

1. Nastavení podprogramu a sledování jeho cílů

Program 11708 vznikl jako reakce na nutnost řešit výrazné zvyšování počtu sociálně vyloučených lokalit, zejména v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji, a měl navazovat na další opatření, např. na opatření v rámci *Integrovaného regionálního operačního programu*, jež jsou zaměřeny na rozvoj sociálního bydlení, z kterého část výdajů může být použita i na demolice stávajících budov. Program 11708 proto předpokládal koordinovaný přístup. Nezbytnost řešit problematiku prostřednictvím demolice budov ležících přímo v SVL vyplývá i z názvu podprogramu. **Dokumentace podprogramu, kterou připravilo MMR, však tento záměr plně nerespektovala, např.:**

- Cíl podprogramu byl nastaven tak, že prostředky z podprogramu mohla získat obec i na demolici objektu, který se nenacházel přímo v SVL.
- MMR do podmínek podprogramu nezahrnulo povinnost zpracovat situační analýzu prokazující, že existence nevyhovující nemovitosti má negativní sociální a ekonomické dopady na lokalitu.
- Podmínky podprogramu neukládají příjemcům povinnost, aby sledovali a vyhodnocovali vliv realizace projektů na řešení problematiky SVL po jejich ukončení.
- Veškeré parametry podprogramu a jednotlivých podpořených projektů mají charakter okamžitého výstupu, přičemž hlavním parametrem pro prokázání splnění cíle podprogramu je pouze ukazatel celkové revitalizované plochy (dalšími ukazateli byly počet odstraněných objektů, obestavěný prostor odstraněných objektů a počet odstraněných bytových jednotek). Nebyly zavedeny žádné parametry, které by sledovaly dlouhodobé přínosy a dopady podprogramu a měly nějaký vztah k SVL.

⁸ K 25. 2. 2020 proplatilo MMR celkem 143 740 481 Kč.

- Dokumentace podprogramu nezahrnovala postup a pravidla pro koordinace s jinými opatřeními realizovanými v oblasti řešení problematiky SVL.

Vazbě podprogramu na řešení problematiky SVL tak MMR již při přípravě a schvalování programové dokumentace nevěnovalo pozornost. Podprogram tak, jak byl nastaven a řízen, pouze finančně pomáhal obcím s likvidací nežádoucích objektů, které byly v jejich majetku. Obce likvidací těchto objektů řešily primárně pouze revitalizaci daného území bez zřetelného a prokazatelného efektu na existující SVL, či na území s rizikem vzniku takové lokality. Kromě obytných budov došlo v souladu s dokumentací podprogramu např. k demolici bývalých restauračních zařízení, hotelů, vojenských ubytoven či nádraží.

MMR při realizaci podprogramu dále provedlo změny zásad, které umožnily, aby podpora byla poskytnuta i účastníkům, v jejichž správním území se žádná SVL nenacházela. Od roku 2018 postačuje, aby se alespoň jedna SVL nacházela ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, do jejíhož území účastník náleží. Tento posun se projevil i v úpravě cíle podprogramu jeho aktualizací schválenou dne 12. 11. 2018. Aktuálně platný cíl podprogramu zní: *„Podprogram je zaměřen na podporu demolice budov v obcích s rizikem vzniku sociálně vyloučené lokality. Demolice objektu bude následována celkovou revitalizací prostoru, včetně možné výstavby objektu, který bude sloužit jinému účelu než sociálnímu bydlení. Cílem programu je připravit území tak, aby jej bylo možné znovu plnohodnotně využít v dalším rozvoji obce a zamezit tak vzniku oblastí se sociální segregací.“* K úpravě názvu podprogramu přitom nedošlo.

Obrázek č. 1: Rozšiřování okruhu oprávněných žadatelů

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Pozn.: SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností.

NKÚ zjistil, že z prostředků podprogramu bylo podpořeno v rozporu s dokumentací podprogramu 37 projektů. Projekty byly realizovány v katastrálních územích obcí, ve kterých se nevyskytovala žádná SVL, což cíl podprogramu před aktualizací nepřipouštěl.

NKÚ také zjistil, že nastavení podmínek podpory by zajistilo soustředění podpory na tři strukturálně postižené kraje. V praxi ale z důvodu nedostatku finančních prostředků nebylo jejich zvýhodnění potřebné.

Dokumentace podprogramu také předpokládala koordinaci a spolupráci s jinými opatřeními a programy, která měla mít např. podobu časové návaznosti a zacílenosti aktivit. NKÚ nezjistil, že by MMR nějakou spolupráci tohoto či podobného typu v době realizace podprogramu provádělo. Pro řešení problematiky SVL a problémů s ní spojených je dle NKÚ přitom tato koordinace a spolupráce nezbytná. Realizace podprogramu zaměřeného úzce pouze na demolici objektů má jen limitovanou možnost řešit problematiku SVL a riziko jejich vzniku.

MMR během realizace podprogramu přijalo i další kroky, kterými změnilo podmínky realizace projektů a které negativně ovlivnily schopnost podprogramu zajistit dosažení významných dlouhodobých efektů. Za nejdůležitější z nich považuje NKÚ:

- nedostatečně upravená pravidla pro realizaci projektu následného využití území (dále též „PNV“). Mezi základními předpoklady při přípravě programu bylo i to, že PNV měl zahrnovat výstavbu nového objektu. MMR ale tuto skutečnost do dokumentace podprogramu nepřeneslo a schválená pravidla povinnost výstavby objektu nepředepisovala. Kontrolou NKÚ bylo ověřeno, že PNV byl ve velké většině realizován pouze v podobě zatravnění pozemků, případně s jejich přeměnou do podoby odpočinkové zóny nebo parkoviště. MMR dále v průběhu realizace podprogramu přijalo opatření, kterým se realizace projektu následného využití stala od roku 2018 nepovinnou;
- pochybení MMR, které v rozhodnutích o poskytnutí dotace vydaných v letech 2016 a 2017 stanovilo příjemcům pouze pětiletý závazek nepřevést dotčený pozemek na jinou osobu, přestože platné podmínky podprogramu po celou dobu realizace stanovily, že závazek má být desetiletý.

2. Alokace podprogramu a její čerpání

Odhad alokace neodpovídal skutečné potřebě

První známé informace o záměru připravit nový podprogram pro podporu demolice objektů byly ve veřejně publikovaných zdrojích dostupné v červenci 2015. MMR na základě jednání souvisejících s přípravou státního rozpočtu na rok 2016 a střednědobého výhledu na roky 2017 a 2018 obdrželo navýšení rozpočtu MMR o 100 mil. Kč ročně na realizaci podprogramu tohoto zaměření usnesením vlády ČR č. 748 ze dne 23. 9. 2015.

Analýza absorpční kapacity byla vyhotovena k datu 13. 11. 2015. Byla zpracována v krátkém časovém úseku pouze na území tří vybraných krajů – Moravskoslezského, Ústeckého a Karlovarského, které jsou definovány jako nejvíce strukturálně postižená území ČR, a zaměřila se zejména na zkoumání možného zájmu obcí o dotaci.

Závěry analýzy, která pracovala s předpokladem, že příjemcem podpory budou pouze obce, na jejichž území se nachází SVL, a demolovaná nemovitost je v jejich majetku, indikovaly, že jenom pro toto území činí odhadovaná potřeba finančních prostředků částku 552,2 mil. Kč. Dle analýzy byly přitom vytipovány i další vhodné objekty k demolici (bez finančního vyčíslení), které nebyly ve vlastnictví obcí. Závěry analýzy nijak nesignalizovaly, že by mohl být problém s vyčerpáním stanovené alokace pro tříleté období ve výši 300 mil. Kč. Navíc byl podprogram připraven pro území celé ČR, nejenom pro tři zkoumané a původně preferované kraje.

Následující tabulka č. 1 zobrazuje zájem žadatelů o podporu v rámci podprogramu u výzev pro roky 2016–2018 a dosavadní čerpání.

Tabulka č. 1: Čerpání prostředků z výzev pro roky 2016–2018 k 25. 2. 2020 (v Kč)

Rok	Předložené žádosti	Schválené žádosti	Čerpáno
2016	82 578 197	68 795 319	25 439 165
2017	113 418 654	88 503 014	42 013 927
2018	121 571 850	113 666 835	46 757 870
Celkem	317 568 701	270 965 168	114 290 962

Zdroj: Státní pokladna.

Z uvedených údajů vyplývá, že z 300 mil. Kč vyčleněných pro období 2016–2018 se k datu 25. 2. 2020 dosud podařilo vyčerpat jen 114 290 962 Kč, tedy pouze cca 38 % možné alokace. Částka čerpání je přitom téměř finální a může být pouze nepatrně navýšena. Z tohoto srovnání je zřejmé, že závěry analýzy absorpční kapacity pro období 2016–2018 se neprokázaly, a to dokonce ani v situaci, kdy poskytnutí podpory bylo možné na území celé ČR.

Nízké čerpání a malý zájem žadatelů o podporu

Jak je patrné z tabulky č. 1, čerpání je výrazně nižší oproti finančnímu objemu schválených žádostí. Příčina této skutečnosti není způsobena neúspěchy v realizaci projektů (např. odstoupení od projektu, či realizace jen z části), ale je dána výraznými rozdíly mezi předpokládanou a skutečnou cenou provedených demolic. Výše částek zahrnutých do přijatých a vybraných žádostí k podpoře vychází z cenové hladiny prací stanovené v projektových dokumentacích. Čerpání odráží skutečný stav uzavřených smluv o dílo po dokončení zadávacích řízení. Na základě smluvních cen byla zároveň stanovena i výše dotace v rozhodnutích o poskytnutí dotace. NKÚ zjistil, že skutečná finanční potřeba vzešlá z provedených zadávacích řízení byla o cca 60 % nižší než objem požadované dotace stanovený na základě projektovaných cen.

MMR během realizace podprogramu podpořilo všechny žádosti, které shledalo jako přípustné. NKÚ zjistil, že MMR v průběhu schvalovacího procesu vyřadilo z procesu hodnocení sedm žádostí kvůli jednoduchým chybám, které mohl žadatel v souladu s platnými pravidly opravit. V jiných podobných případech přitom MMR postupovalo odlišně, využilo možnost danou pravidly a k napravení chyby došlo.

Srovnání parametrů podprogramu a finanční alokace

Následující tabulka č. 2 zachycuje plnění parametrů podprogramu stanovených v původní dokumentaci podprogramu.

Tabulka č. 2: Plnění původně stanovených parametrů podprogramu k datu 25. 2. 2020

Kód	Název	MJ	Cíl	Dosaženo	Plnění
32 001	Obestavěný prostor odstraněné stavby	m ³	450 000	365 469,34	81,22%
32 002	Odstraněný objekt určený k bydlení	ks	100	108	108,00%
32 004	Odstraněná bytová jednotka	ks	2 000	973	48,65%
32 005	Revitalizovaná plocha	m ²	40 000	108 113,79	270,28%
32 006	Odstraněný objekt určený k ubytování	ks	15	7	46,67%
32 007	Odstraněný objekt určený k rekreaci	ks	10	14	140,00%

Zdroj: DIS, dokumentace jednotlivých projektů podpořených na základě výzev v letech 2016–2018.

Z údajů obsažených v tabulce je zřejmé, že cílová hodnota klíčového parametru „revitalizovaná plocha“ je významně překročena (více než 2,7násobně). **Tuto skutečnost není možné hodnotit jako významný úspěch podprogramu a překročení jeho cílů, ale s ohledem na nízkou míru čerpání jako výrazně nepřesný či neambiciózní odhad při stanovení cílové hodnoty.** MMR nedoložilo, na základě jakých předpokladů byly cílové hodnoty parametrů při vypracování podprogramu stanoveny.

MMR rovněž nedoložilo, na základě jakých předpokladů byly stanoveny cílové hodnoty parametrů při aktualizaci podprogramu. Po změně dokumentace podprogramu jsou nové hodnoty parametrů stanoveny na celou dobu realizace podprogramu. Z následující tabulky č. 3 se jeví, že dosavadní známé výsledky realizace podprogramu byly MMR vzaty do úvahy a nová cílová hodnota parametru „revitalizovaná plocha“ tak např. činí více než dvojnásobek skutečně dosaženého stavu.

Tabulka č. 3: Stav plnění parametrů podprogramu a úprava jejich cílových hodnot při aktualizaci podprogramu

Název	MJ	Cílová hodnota	Úprava cílové hodnoty k 12. 11. 2018	Dosaženo k 25. 2. 2020
Obestavěný prostor odstraněné stavby	m ³	450 000	946 098	365 469
Odstraněný objekt určený k bydlení	ks	100	250	108
Odstraněná bytová jednotka	ks	2 000	2 567	973
Revitalizovaná plocha	m ²	40 000	232 819	108 114
Odstraněný objekt určený k ubytování	ks	15	200	7
Odstraněný objekt určený k rekreaci	ks	10	30	14
Odstraněný objekt (občanská vybavenost)	ks	n. r.	150	n. r.
Odstraněný objekt (ostatní využití)	ks	n. r.	150	n. r.

Zdroj: DIS, dokumentace jednotlivých projektů, aktualizované znění podprogramu.

Pozn.: n. r. – není relevantní.

Zachování stávající alokace

K datu 12. 11. 2018 schválilo Ministerstvo financí aktualizaci podprogramu, která mj. prodloužila jeho trvání, přičemž zůstala zachována stanovená alokace 100 mil. Kč ročně⁹ pro další tříleté období (roky 2019–2021). K úpravě alokace nedošlo, ačkoli dosavadní známé plnění dávalo jasnou informaci o tom, že se tuto výši alokace nedaří čerpat. Maximální možná výše čerpání pro daný rok byla přitom MMR známa z uzavřených rozhodnutí o poskytnutí dotace, neboť ta byla vydávána na základě smluvních cen vzešlých z uskutečněných zadávacích řízení. MMR neprovedlo průzkum zájmu, který by potvrdil skutečný zájem žadatelů o prostředky z podprogramu pro období 2019–2021.

Z dostupných údajů je přitom zjevné, že objem podaných žádostí v letech 2019 a 2020 ani nadále nedosahuje stanovené výše roční alokace. Míra čerpání alokace na základě výzvy pro rok 2019 se podle dostupných údajů sice zvýší, ale bude činit maximálně 55 % alokace na tento rok (celková výše podpory na základě vydaných rozhodnutí o poskytnutí dotace činí 54,38 mil. Kč). Objem žádostí podaných na základě výzvy pro rok 2020 pak byl nejnižší za celou dobu realizace podprogramu. Podrobnější údaje zobrazuje následující tabulka.

⁹ Prodloužení a výše alokace byla stanovena v souhrnném akčním plánu programu RE:start 2017–2018 schváleném usnesením vlády ČR ze dne 10. 7. 2017 č. 503.

Tabulka č. 4: Přehled podaných a schválených žádostí a čerpání alokace výzev pro roky 2019 a 2020 k datu 25. 2. 2020 (v Kč)

Rok	Předložené žádosti	Schválené žádosti	Schválená dotace dle rozhodnutí o poskytnutí dotace	Čerpáno
2019	99 461 048	95 310 030	54 377 071	29 529 520
2020	77 692 645	n/a	n/a	n/a
Celkem	177 153 693	95 310 030	54 377 071	29 529 520

Zdroj: Státní pokladna.

Pozn.: n/a – není k dispozici.

3. Nedostatky v procesu administrace podprogramu

Nedostatečné vymezení předmětu podpory

MMR stanovilo, že předmětem podpory z podprogramu byly „... objekty pro bydlení, rekreaci nebo ubytovací zařízení, které se nacházejí v technicky nevyhovujícím stavu a jsou nezpůsobilé k bydlení“.

MMR přesněji nevymezilo, jak dlouho, popř. jaká část podlahové plochy objektů měla k výše uvedeným účelům sloužit. NKÚ zjistil, že dotací byla např. podpořena demolice bývalé nádražní budovy, která obsahovala též tři byty nádražních zaměstnanců a nebyla cca 30 let nijak využívána.

NKÚ zjistil na vzorku projektů osm případů, kdy MMR poskytlo z podprogramu prostředky ve výši 12 742 727 Kč na projekty demolice, které nesplňovaly vymezený předmět dotace a zahrnovaly i objekty, které nebyly objekty pro bydlení, rekreaci nebo ubytovací zařízení. Jednalo se o objekty, např. garáže a hospodářské budovy, které v některých případech nebyly s objektem, jehož podpora z podprogramu byla možná, konstrukčně spojené.

Postup MMR přitom nebyl jednotný, takže v jiných případech na tyto typy objektů příjemci dotaci čerpat nemohli. V roce 2019 MMR upřesnilo podmínky v tom smyslu, že uznatelným nákladem bylo odstranění objektu a jeho neoddělitelných částí a naopak nebylo možné podpořit náklady na demolici samostatných budov nebytového charakteru. V případě jednoho projektu MMR tuto podmínku porušilo a projekt schválilo k realizaci.

Příklad¹⁰ odstranění nepodporovaných objektů:

MMR poskytlo dotaci na projekt zahrnující demolici 10 objektů, přičemž k bydlení byla určena pouze část jednoho z nich (obytná část bývalé budovy sýpky). Mezi další odstraňované objekty patřily např. garáže, zděné oplocení nebo nákladní váha.

Pokud jde o technicky nevyhovující stav a nezpůsobilost k bydlení jako podmínky podpory, NKÚ zjistil, že postupy zavedené MMR neumožňovaly bez bližšího zkoumání prokázat, že ve všech případech byly stanovené podmínky naplněny. MMR nijak nedefinovalo pojmy „špatný technický stav“ a „nezpůsobilost objektu k bydlení“. K posouzení špatného technického stavu a nezpůsobilosti objektu k bydlení MMR používalo primárně fotodokumentaci. NKÚ zjistil případy, kdy dokumentace projektu jednoznačně neprokazovala špatný technický stav a nezpůsobilost objektu k bydlení.

¹⁰ Projekt č. 117D081000226 – viz příloha č. 1.

Příklad¹¹ objektu, který nebyl ve špatném technickém stavu:

NKÚ při kontrole jednoho z odstraněných objektů zjistil, že žadatel deklaroval v žádosti o dotaci nevyhovující stav objektu, avšak dle dokumentace bouracích prací, která obsahovala zhodnocení technického stavu, neprokazoval objekt žádné závažné stavebně-technické nedostatky.

Před vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace sice museli žadatelé předložit i povolení odstranění stavby nebo souhlas stavebního úřadu s odstraněním stavby, avšak ani ty nezaručovaly, že podmínky stanovené MMR byly splněny (např. že objekt byl v technicky nevyhovujícím stavu).

Nedodržení zásad podprogramu

V zásadách pro rok 2017 MMR stanovilo, že kromě obcí, v jejichž katastru je území definované jako SVL dle *Analýzy sociálně vyloučených lokalit*, mohou žádat o dotaci také obce, které se nachází ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, která má ve svém katastru SVL.

V rámci posuzování předložených projektů hodnoticí komise zjistila, že tři žadatelé podmínku uvedenou v zásadách nesplnili a žádná SVL nebyla v katastru ani jejich obce ani příslušné obce s rozšířenou působností. MMR přes tento nesoulad projekty schválilo a proplatilo na ně dotaci ve výši 3 202 566 Kč. Kromě toho, že došlo k porušení zásad, byl tento postup i diskriminační vůči ostatním potenciálním žadatelům, kteří respektovali vyhlášené podmínky a své projekty nepředložili, neboť stanovené podmínce nemohli vyhovět.

Nedostatečné vedení záznamů o stanovení výše podpory

MMR v rámci podprogramu vydávalo rozhodnutí o poskytnutí dotace až poté, co proběhlo zadávací řízení na plánovanou demolici. Kromě samotné demolice zahrnovaly rozpočty projektů často i související práce, které nebyly uznatelnými náklady. Jednalo se například o náklady na zatravnění revitalizovaného pozemku. MMR nevedlo žádné prokazatelné záznamy o výpočtu výše dotace z žadatelem předložených celkových nákladů. MMR nevyčíslovalo celkovou výši uznatelných a neuznatelných nákladů, a to ani v rozhodnutí o poskytnutí dotace. Tyto základní údaje bylo možné zjistit pouze dodatečně pomocí kontrolních propočtů nad projektovou dokumentací a dalšími doklady předloženými příjemci, což NKÚ nepovažuje za žádoucí a neodpovídá to zavedené dobré praxi, která je uplatňována např. v oblasti projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU.

MMR má pro administraci projektů k dispozici informační systém DIS, kam jsou žadatelé povinni ukládat elektronickou verzi žádosti včetně příloh. NKÚ zjistil, že dokumenty předkládané žadateli v dalších fázích administrace projektů nebyly v tomto systému vždy uloženy a byly pouze v listinné podobě založeny ve složkách projektů. Rovněž údaje o stavu realizace projektů, které DIS vykazoval, neodpovídaly v některých případech skutečnosti. Tyto skutečnosti omezují využitelnost informačního systému pro administraci podprogramu.

¹¹ Projekt č. 117D081000113 – viz příloha č. 1.

Postup MMR byl v rozporu s právními předpisy

Při kontrole nastavení systému veřejnosprávních kontrol zjistil NKÚ nedostatky týkající se kontrol před vznikem závazku. MMR nepostupovalo v souladu se zákonem o finanční kontrole a jeho prováděcí vyhláškou¹², protože v rámci předběžné kontroly neověřovalo efektivnost a dodržení podmínek stanovených pro zadávání veřejných zakázek. MMR tak nečinilo ani přesto, že výši dotace stanovilo až na základě skutečných vysoutěžených cen. MMR nepožadovalo po příjemcích předložení dokumentace zadávacích řízení. V důsledku toho nemohlo MMR jejich kontrolu provést.

Kontrolu splnění podmínek pro výběr dodavatele přitom kromě právních předpisů předpokládala i dokumentace podprogramu. Kontrolu zadávacích řízení neprovádělo MMR ani v rámci veřejnosprávních kontrol na místě, přestože to ukládal vnitřní předpis.

NKÚ konstatuje, že kompletní absence kontroly zadávacích řízení má kromě nemožnosti získat ujištění o souladu s právními předpisy a podmínkami dotace také vliv na posouzení hospodárnosti. Provedení zadávacího řízení bylo totiž hlavním mechanismem pro minimalizaci ceny za provedení demolice, protože MMR jiné nástroje, např. limit nákladů na 1 m³ demolice, nepoužívalo.

NKÚ proto provedl vlastní analýzu dostupných dat u 114 projektů¹³ a zjistil, že se ceny za odstranění 1 m³ obestavěného prostoru výrazně lišily, jak ukazuje následující tabulka a graf č. 1:

Tabulka č. 5: Srovnání vysoutěžených cen vč. DPH za odstranění 1 m³ obestavěného prostoru

Údaj	Hodnota
Minimální cena	144 Kč/m ³
Maximální cena	3 391 Kč/m ³
Průměrná cena	425 Kč/m ³

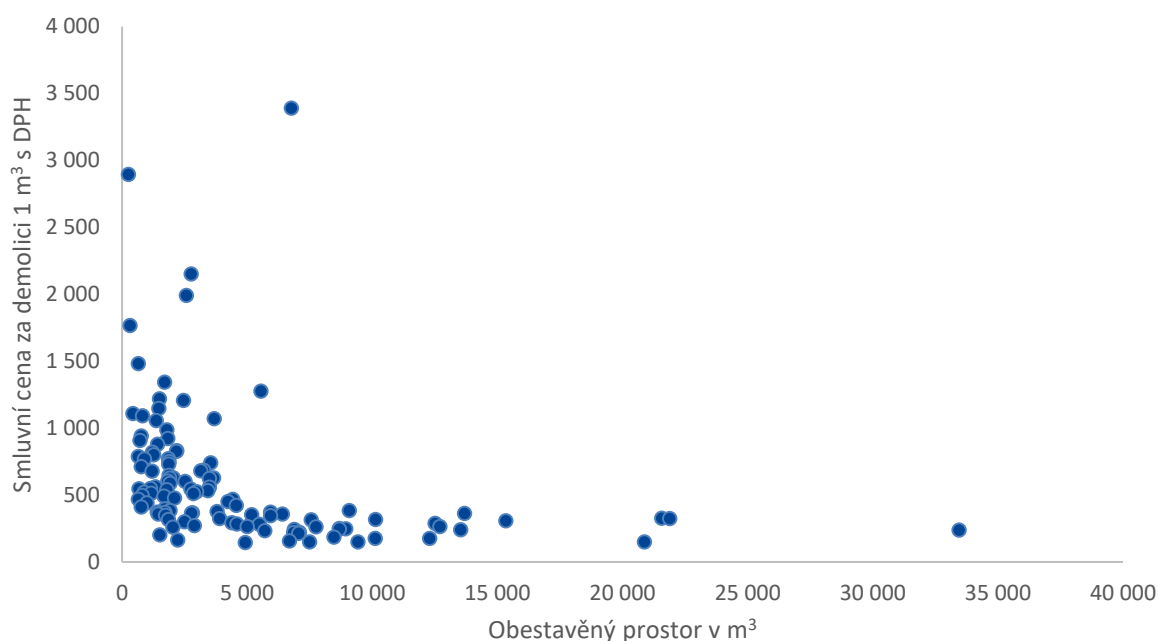
Zdroj: NKÚ s využitím údajů v DIS.

Výrazné rozdíly v jednotkových cenách za odstranění obestavěného prostoru indikují, že zajištění hospodárnosti poskytnutých prostředků pouze prostřednictvím dodržení pravidel pro zadávací řízení není dostatečné. Rozptyl jednotkových cen zobrazuje následující graf.

¹² Ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), a ustanovení § 13 odst. 1 a 2 písm. b) body 2 a 3 a § 17 vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

¹³ NKÚ vycházel z údajů o odstraněném obestavěném prostoru v m³ uvedených v DIS a údajů uvedených ve smlouvách o dílo. NKÚ nemohl ověřit správnost všech údajů a vyloučit tak možnost chyb na úrovni zdrojových dat.

Graf č. 1: Smluvní ceny demolic za 1 m³ s DPH podle obestavěného prostoru odstraňované nemovitosti

Zdroj: vypracoval NKÚ s využitím dat MMR.

Kromě toho, že MMR neověřovalo zadávací řízení, bylo nečinné i v případě externích oznámení. V případě jednoho projektu obdrželo v červenci 2019 dva podněty upozorňující na porušení podmínek pro výběr dodavatele. V září téhož roku sice potvrdilo, že došlo k porušení podmínek poskytnutí dotace, avšak ani na konci března 2020 v rozporu s vnitřním předpisem neoznámilo podezření na porušení rozpočtové kázně místně příslušnému finančnímu úřadu. NKÚ vlastní kontrolou potvrdil oprávněnost obou podání u tohoto projektu¹⁴.

Nedostatky kontrolního systému

Kontrolní systém MMR selhal v předchozích zmíněných případech, kdy MMR proplatilo dotaci na demolici objektů, které nebyly vymezeny v předmětu podpory, a schválilo podporu i pro žadatele, kteří ji podle vyhlášených zásad podprogramu nemohli získat.

Kromě těchto nedostatků zjistil NKÚ další tři případy, kdy MMR proplatilo v rámci projektů neuznatelné náklady v celkové výši 51 689 Kč, neboť nevyjmulu při schvalování dotace položky, které se netýkaly samotné demolice, ale následující revitalizace území (zejména položky související se zatravněním). Za jednu z příčin vzniklého stavu považuje NKÚ nejednoznačné vymezení okruhu uznatelných/neuznatelných nákladů v zásadách v prvních letech realizace podprogramu.

MMR provádělo předběžnou kontrolu hned po schválení projektů. V případě jednoho projektu došlo po provedení zadávacího řízení ke změně poměru nákladů na vlastní demolici objektu

¹⁴ Projekt č. 117D081000131 – viz příloha č. 1.

a na statické zabezpečení sousedního objektu. Na samotnou demolici byla v důsledku této změny použita méně než polovina poskytnuté dotace. Zbývající část dotace příjemce dotace použil k úhradě nákladů na statické zabezpečení vedlejšího objektu¹⁵. MMR tuto skutečnost nezjistilo a neprovedlo nové posouzení hospodárnosti projektu.

NKÚ také zjistil chyby v rozhodnutích o poskytnutí dotace, které byly způsobeny nedostatečnou kontrolou před jejich vydáním. Tyto chyby se týkaly všech rozhodnutí vydaných na základě výzvy na daný rok a jednalo se jak o chyby méně významné, tak i o chyby mající vliv na základní podmínky podpory:

- V rozhodnutích o poskytnutí dotace výzvy z roku 2017 uvedlo MMR odkaz na špatnou verzi zásad.
- V rozhodnutích o poskytnutí dotace výzev na roky 2016, 2017 a 2018 uvedlo MMR chybně sankční ustanovení v případě porušení rozpočtové kázně.
- V rozhodnutích o poskytnutí dotace na roky 2016 a 2017 zavázalo MMR příjemce dotace k zákazu převodu nemovitosti a k omezení volného nakládání s ní nebo její použití jako zástavy na dobu pěti let, přestože podle dokumentace podprogramu a vydaných zásad toto omezení mělo trvat dvojnásobek, tj. deset let.

4. Kontrola vzorku 23 projektů u příjemců dotace

Účelnost

NKÚ zjistil, že všichni kontrolovaní příjemci naplnili účel dotace stanovený v rozhodnutích o poskytnutí dotace a dosáhli stanovených parametrů. Nedostatky nebyly zjištěny ani u kontroly uskutečňování projektů následného využití revitalizovaného území: ve 14 případech byly tyto projekty dokončeny a v pěti případech stále běžela lhůta pro jejich dokončení. U čtyř projektů nebyla lhůta pro dokončení realizace PNV v podmínkách dotace stanovena.

Jedním z prověřovaných aspektů na úrovni projektů byl i přínos odstranění objektů k řešení problému sociálně vyloučených lokalit. NKÚ zjistil, že u více než poloviny projektů se odstraňované objekty nenacházely přímo v SVL (často nebyla v katastru obce žádná SVL), a demolice tak měly zejména preventivní roli.

Hospodárnost

Hospodárné využití dotace kontroloval NKÚ především v návaznosti na zadávací řízení, jejichž správné provedení by mělo zajistit dosažení nejnižší ceny demolice. NKÚ zjistil nedostatky ve třech projektech. Ve dvou případech nezadali příjemci dotace veřejnou zakázku v otevřeném řízení, což vedlo k omezení počtu uchazečů.

V jednom případě¹⁶ pak příjemce vyřadil nabídku, která byla o 689 tis. Kč včetně DPH (31 %) nižší než nabídka vítězná. NKÚ vyhodnotil, že nabídka vyřazeného uchazeče byla úplná

¹⁵ Jednalo se o náklady na výstavbu nové štítové stěny bytového domu včetně základů, úpravy stropů a části zastřešení.

¹⁶ Projekt č. 117D081000002 – viz příloha č. 1.

a obsahovala vyčíslení všech požadovaných nákladů. Pouze jedna položka nebyla naceněna samostatně, ale byla promítnuta v celkové ceně¹⁷. Z tohoto důvodu zadavatel nabídku vyřadil. Ačkoliv tímto postupem zadavatel neporušil zákon o zadávání veřejných zakázek, jeho formální postup vedl k faktickému navýšení ceny za demolici.

Přibližně u poloviny projektů (13 z 23) NKÚ kontrolou u příjemců ověřil, že by provedli demolici bez ohledu na poskytnutou dotaci. Jedná se o tzv. efekt mrtvé váhy, kdy by zamýšleného cíle (demolice objektu) bylo dosaženo i bez vynaložení zdrojů státního rozpočtu.

Soulad s právními předpisy a podmínkami dotace

Porušení právních předpisů anebo podmínek dotace stanovených v rozhodnutích o poskytnutí dotace zjistil NKÚ u devíti z 23 kontrolovaných projektů. Z celkem 12 zjištěných nedostatků se v převážné většině jednalo o méně závažná porušení, která neměla finanční dopad, např. porušení povinnosti oznámit ve stanovené lhůtě odstranění stavby¹⁸.

Ve dvou případech zjistil NKÚ porušení podmínek pro zadávání veřejných zakázek, která oznámil jako podezření na porušení rozpočtové kázně. Šlo o následující případy:

- Příjemce¹⁹ namísto zveřejnění veřejné zakázky prostřednictvím otevřeného řízení pouze přímo oslovil čtyři vybrané potencionální dodavatele. Zadání formou otevřeného řízení přitom bylo podmínkou poskytnutí dotace. Na základě této veřejné zakázky čerpal příjemce dotaci ve výši 5 mil. Kč.
- Příjemce²⁰ namísto zahájení veřejné zakázky formou otevřeného řízení zvolil pouze formu uveřejnění veřejné zakázky na svém profilu zadavatele. Na základě této veřejné zakázky čerpal příjemce dotaci ve výši necelých 4 mil. Kč.

Objem výše uvedených nedostatků představoval 19 % z celkem kontrolovaného objemu poskytnuté dotace²¹.

¹⁷ Příjemce dotace podmínil přijatelnost nabídek naceněním vedlejších rozpočtových nákladů podle předem stanoveného koeficientu. Vyřazený uchazeč toto nacenění neprovedl, avšak současně v návrhu smlouvy o dílo deklaroval, že související plnění poskytne a jeho cena je součástí hlavních rozpočtových nákladů.

¹⁸ Podle ustanovení § 131a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

¹⁹ Projekt č. 117D081000131 – viz příloha č. 1.

²⁰ Projekt č. 117D081000214 – viz příloha č. 1.

²¹ Souhrnná částka zjištěných nedostatků ve výši 8 965 563 Kč z kontrolovaného objemu ve výši 46 641 005 Kč.

Seznam zkratk

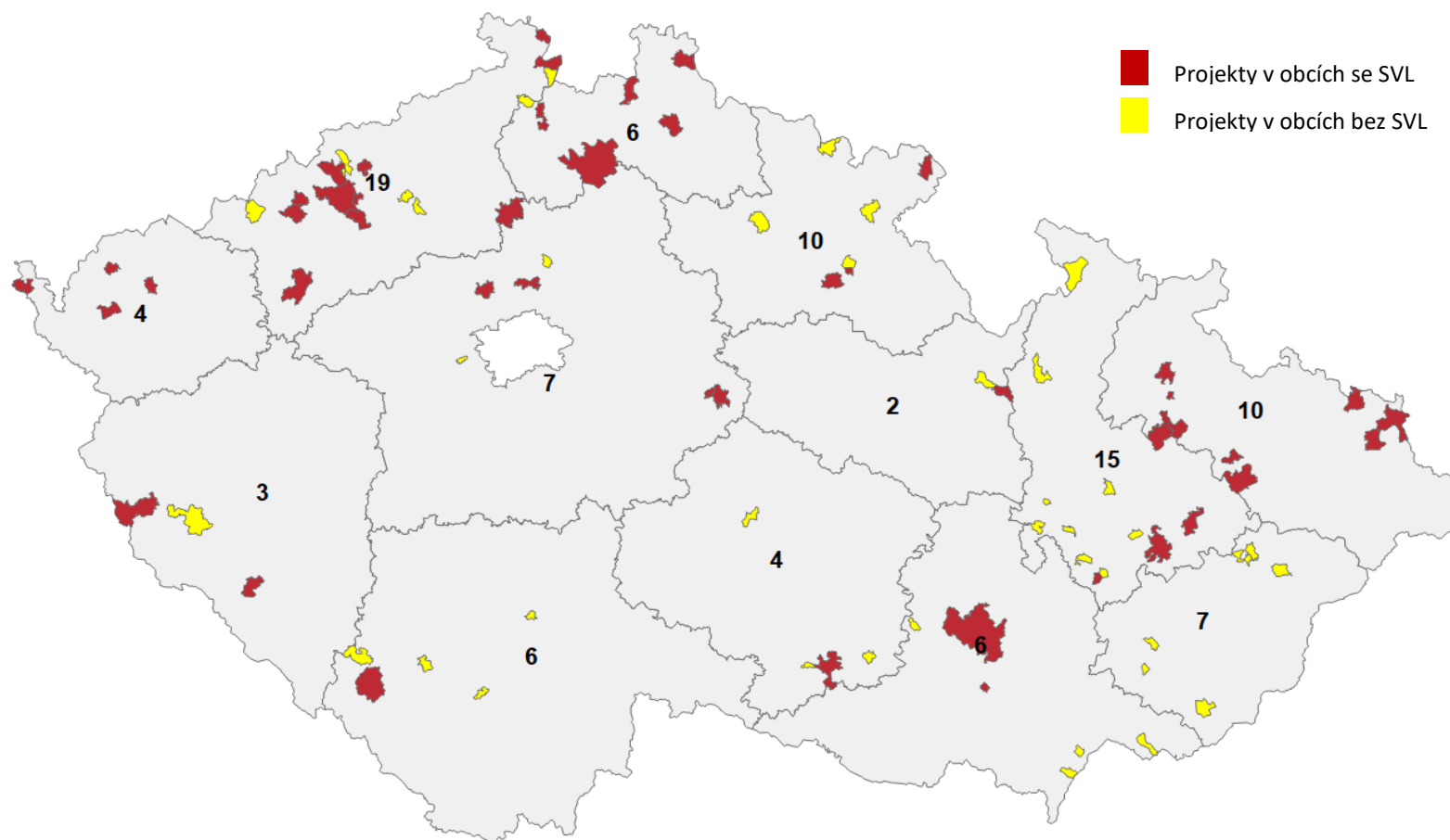
DIS	<i>Dotační informační systém Ministerstva pro místní rozvoj</i>
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
PNV	projekt následného využití
podprogram	podprogram 117D081 – <i>Demolice budov v sociálně vyloučených lokalitách</i>
program RE:START	<i>Program hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje</i>
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SVL	sociálně vyloučená/é lokalita/y
zásady	zásady podprogramu pro poskytování dotací

Přehled kontrolovaných projektů

Číslo projektu	Název projektu	Kontrolovaná osoba	Kraj	Poskytnutá dotace (v Kč)
117D081000201	Odstranění bytového domu č. p. 239 na ulici Drátovenská, Bohumín	Město Bohumín	Moravskoslezský	954 859
117D081000235	Demolice objektu č. p. 1082 v Čáslavi	Město Čáslav	Středočeský	1 489 811
117D081000206	Duchcov – demolice budovy nádraží	Město Duchcov	Ústecký	1 376 742
117D081000002	Demolice objektu Hotelu Praha, Palackého nám. 2, Kralupy nad Vltavou	Město Kralupy nad Vltavou	Středočeský	1 768 502
117D081000106	Demolice bytových domů čp. 80 a čp. 24 v Kralupech nad Vltavou	Město Kralupy nad Vltavou	Středočeský	1 193 431
117D081000114	Demolice budov čp. 28 a 27 ve městě Lázně Bělohrad	Město Lázně Bělohrad	Královéhradecký	1 451 654
117D081000015	Demolice 6 budov bývalých ubytoven Bílý sloup	Město Litvínov	Ústecký	2 601 016
117D081000131	Demolice bytového domu čp. 205 v ul. Osecká v Lomu	Město Lom	Ústecký	5 000 000
117D081000018	Demolice objektu na p.č. 5 v k. ú. Hradčany nad Ploučnicí	Město Ralsko	Liberecký	1 227 844
117D081000026	Demolice objektu č. p. 250 – Město Rotava	Město Rotava	Karlovarský	1 289 899
117D081000214	Demolice bytových domů č.p. 221, 222, 223 v ulici Havířská	Město Žacléř	Královéhradecký	3 965 563
117D081000226	Demolice objektu čp. 5, obec Drahelčice	Obec Drahelčice	Středočeský	1 454 886
117D081000240	Liblice – Demolice objektu č. p. 24	Obec Liblice	Středočeský	1 141 764
117D081000108	Demolice budovy č. p. 6, na parcele č. st. 7/5, k. ú. Lípa u Havl. Brodu	Obec Lípa	Vysočina	1 001 775
117D081000233	Beseda, Nám. Míru č. p. 194, Nivnice	Obec Nivnice	Zlínský	1 669 065
117D081000117	Odstranění stavby budovy školy v přírodě, Horní prysk č. p. 160, a části stavby č. p. 161	Obec Prysk	Liberecký	2 301 785
117D081000239	Odstranění stávajícího objektu bývalé pekárny č. p. 18, Zbraslav	Obec Zbraslav	Jihomoravský	2 096 986
117D081000005	Demolice obytných domů na ul. Obránců míru 9–15, Havířov – Šumbark	Statutární město Havířov	Moravskoslezský	1 158 323
117D081000113	Demolice hotelu U Jezera	Statutární město Chomutov	Ústecký	2 121 174
117D081000111	Demolice domu č. p. 1248–1251 v Karviné-Novém Městě	Statutární město Karviná	Moravskoslezský	1 720 731
117D081000204	Demolice domu č.p. 1203-1206 v Karviné-Novém Městě	Statutární město Karviná	Moravskoslezský	1 600 000
117D081000103	Demolice bytových domů na ul. Škodova v Přerově	Statutární město Přerov	Olomoucký	2 610 906
117D081000217	Demolice bytového domu Kojetínská 1831	Statutární město Přerov	Olomoucký	5 444 288
Celkem				46 641 005

Zdroj: vypracoval NKÚ.

Projekty demolic podpořené z podprogramu k 6. 11. 2019

Zdroj: MMR.

Pozn.: Projekty proplacené v období od roku 2016 do 6. 11. 2019.